

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 295/2013-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. mája 2013 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti Ž., s. r. o., Ž., zastúpenej advokátkou JUDr. A. H., Ž., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 20 a čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práv zaručených v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Žilina č. k. 25 C 22/2010-354 z 24. januára 2012 a rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 5 Co 197/2012-413 z 26. novembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti Ž., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. februára 2013 doručená sťažnosť spoločnosti Ž., s. r. o., Ž. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 20 a čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a v čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len

„listina“) a práv zaručených v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 25 C 22/2010-354 z 24. januára 2012 a rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 197/2012-413 z 26. novembra 2012.

Sťažovateľka ako porušovateľov označených práv označila okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 22/2010, a to jeho rozsudok z 24. januára 2012, ktorým jej nepriznal *„náhradu trov konania v plnej výške, tak ako si ju vyčíslil“*. Ako ďalšieho porušovateľa označila krajský súd (ako súd odvolací), ktorý súhlasil s rozsudkom prvostupňového súdu v časti náhrady trov konania, a to *„že určenie, že do dedičstva patrí podiel k nehnuteľnosti nech má akúkoľvek hodnotu nemožno oceniť peniazmi pretože podstatou je tu práve to určenie a nie samotný podiel“*. Sťažovateľka je však názoru, že *„v konaní o určenie, že do dedičstva patrí podiel k nehnuteľnosti, je predmetom konania vec, ktorej hodnota je peniazmi oceníteľná a ku ktorej navrhovateľ navrhuje určiť právo, pri určení výšky odmeny za jednotlivé úkony právnej služby tak, že sa má vychádzať z tarifnej odmeny vyplývajúcej z § 10 ods. 1 vyhlášky a jej výška sa má určiť z hodnoty pozemku“*. Na podporu svojho tvrdenia sťažovateľka uviedla viaceré rozsudky súdov (vrátane ústavného súdu vo veci sp. zn. I. ÚS 119/2012), pričom uviedla: *„Pokiaľ okresný a krajský súd náhradu trov konania v správnej výške, určenej podľa príslušnej právnej normy, sťažovateľovi nepriznali, odopreli mu ochranu označených práv zakotvených v našom právnom poriadku, a tak je daná právomoc Ústavného súdu pričom zároveň nie je daná právomoc všeobecného súdu alebo právomoc iného orgánu verejnej moci, na ktorý by sa sťažovateľ mohol obrátiť s žiadosťou o ochranu svojho základného práva alebo slobody, t. j. niet iného súdu alebo orgánu, ktorý by chránil základné práva alebo slobody sťažovateľa a zároveň tento nemohol uplatniť ďalšie opravné prostriedky a ani iné právne prostriedky na ochranu svojich základných práv a slobôd.“*

Na základe uvedeného sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné práva sťažovateľov, a to právo na vlastníctvo podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 1 dodatkového protokolu Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na právnu pomoc v zmysle čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd rozsudkom OS Žilina č. k. 25 C/22/2010-354 zo dňa 24. 01. 2012 a rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 5 Co/197/2012-413 zo dňa 26. 11. 2012, porušené boli.

Rozsudok OS Žilina č. k. 25 C/22/2010-354 zo dňa 24. 01. 2012 a rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 5 Co/197/2012-413 v častiach týkajúcich sa náhrady trov konania sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu Žilina na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi priznáva náhradu trov konania vo výške 331,13 €..., ktorú im Okresný súd Žilina a Krajský súd v Žiline sú povinní zaplatiť na účet ich právneho zástupcu... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovať v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd

vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti sťažovateľky je tvrdenie o porušení jej základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy, základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ústavy, práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu a základného práva na právnu pomoc podľa čl. 37 ods. 2 listiny rozsudkom okresného súdu č. k. 25 C 22/2010-354 z 24. januára 2012 a rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 197/2012-413 z 26. novembra 2012 v častiach týkajúcich sa náhrady trov konania.

1. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom okresného súdu č. k. 25 C 22/2010-354 z 24. januára 2012

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť pre nedostatok svojej právomoci (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06).

Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody len vtedy, ak právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu pred iným orgánom štátnej moci (mutatis mutandis I. ÚS 78/99).

V danom prípade bol sťažovateľ oprávnený podať proti napadnutému rozsudku okresného súdu odvolanie krajskému súdu. Sťažovateľ mal v systéme všeobecného súdnictva k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu svojich práv, o ktorom bol oprávnený rozhodnúť krajský súd, a tento aj využil. Táto skutočnosť vzhľadom na princíp subsidiarity vylučuje právomoc ústavného súdu konať vo veci ďalej (a vo vzťahu k okresnému súdu). Ústavný súd pre úplnosť uvádza, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu nie je povinnosť súdu vyhovieť žalobe a ani opravnému prostriedku účastníka súdneho konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť v tejto časti pre nedostatok svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 197/2012-413 z 26. novembra 2012

Ústavný súd vo svojej judikatúre pravidelne opakuje, že nie je alternatívnou a ani ďalšou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), do ktorej patrí aj rozhodovanie o trovách konania. V dôsledku toho v konaniach o ústavných sťažnostiach nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu vrátane posúdenia skutkových otázok, pretože jeho úlohou nie je zastupovanie, resp. nahradzovanie všeobecných súdov ako ich ďalšia opravná inštancia. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 225/03, IV. ÚS 158/09). Akékoľvek skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť preto predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a teda z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 262/04). Ústavný súd takisto pripomína, že jeho prvoradou úlohou je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je aj prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („*iura novit curia*“). Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležité zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (*mutatis mutandis* napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 50/04, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06). Uvedené kritériá sa plne vzťahujú aj na rozhodovanie súdov o trovách konania. Ústavný súd už vo vzťahu k nim rozhodol, že: „Rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou občianskeho súdneho konania. Otázka náhrady trov konania dosahuje ústavnoprávnu dimenziu len vtedy, pokiaľ by v procese interpretácie a praktickej aplikácie príslušných ustanovení všeobecne záväzného právneho predpisu zo strany všeobecného súdu bol obsiahnutý prvok svojvôle alebo extrémny rozpor s princípom spravodlivosti (napríklad v dôsledku prepíateho formalizmu) či celkom nedostatočného odôvodnenia vydaného rozhodnutia.“ (I. ÚS 119/2012)

Z týchto hľadísk ústavný súd preskúmal sťažnosť sťažovateľky vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv, pričom zobral do úvahy podstatu jej námietok, podľa ktorých *„Pokiaľ okresný a krajský súd náhradu trov konania v správnej výške určenej podľa príslušnej právnej normy nepriznali, odopreli mu ochranu práv zakotvených v našom právnom poriadku“*. V konkrétnostiach tak sťažovateľka krajskému súdu vytýka, že ako vecne správny potvrdil rozsudok okresného súdu v časti týkajúcej náhrady konania, a to aj napriek tomu, že pri určení sadzby tarifnej odmeny okresný súd vychádzal z ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Podľa sťažovateľky bol však takýto postup okresného súdu aj krajského súdu nesprávny, v dôsledku čoho jej bola odopretá *„ochrana práv zakotvených v našom právnom poriadku“*. Podľa sťažovateľky malo určenie odmeny za jednotlivé úkony právnej služby správne vychádzať z § 10 uvedenej vyhlášky.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu č. k. 5 Co 197/2012-413 z 26. novembra 2012, avšak nezistil, že by účinky výkonu jeho odvolacej právomoci boli nezlučiteľné so zásadou spravodlivého procesu a základným právom účastníka konania na súdnu ochranu. Krajský súd vo svojom odôvodnení využil ustanovenia § 219 ods.1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku, v dôsledku čoho sa obmedzil na skonštatovanie správnosti napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa a na zdôraznenie jeho správnosti uviedol viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Jeho postup bol v súlade s procesnými pravidlami odvolacieho konania a nevykazuje znaky svojvôle či konania bez zodpovedajúceho právneho základu. Vzhľadom na uvedené sa preto ani závery krajského súdu uvedené v napadnutom rozsudku nejavia ako arbitrárne a rovnako aplikácia príslušných ustanovení použitých všeobecne záväzných právnych predpisov nie je popretím ich podstaty či zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožnila, nemôže viesť k záveru o jeho zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a nezakladá oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor vlastným právnym názorom preto, že ústavný súd nie je ďalšou právnou inšinciou v systéme všeobecného súdnictva.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutých rozsudkov okresného súdu a krajského súdu, ako aj rozhodnutie o priznaní úhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľky (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o týchto častiach sťažnosti už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. mája 2013